

Soborul Arhieresc al Bisericii Ortodoxe Ruse își exprimă poziția față de documentele Soborului care a avut loc în Creta¹

29 noiembrie 2017, ora 20:10

Prezentând raportul din prima zi a Soborului Arhieresc al Bisericii Ortodoxe Ruse, Patriarhul Chiril al Moscovei și al Întregii Rusii a vorbit și despre chestiuni legate de relațiile externe ale Patriarhiei Moscovei. „Relațiile frățești create de-a lungul timpului cu alte Biserici Ortodoxe locale și relații binevoitoare cu alte credințe și religii sunt menținute la nivelul potrivit”, a spus Preafericirea Sa.

Printre evenimentele legate de acest subiect, Preafericirea Sa a subliniat în special tema Soborului ținut în Creta.

După cum a reamintit Întâistătorul Bisericii Ruse, în iunie 2016 a fost programat Soborul Pan-Ortodox de pe insula Creta. Pregătirea pentru acest Sobor a durat mai multe decenii. Chestiunile legate de participarea la acest Sobor Pan-Ortodox, au fost subiectele principale ale Soborului Arhieresc al Bisericii Ortodoxe Ruse ținut în luna februarie a anului trecut. Nu cu mult timp înainte, la insistența Bisericii Ortodoxe Ruse, au fost publicate proiectele documentelor ce urmau a fi discutate la Sobor. Acceptând (principal) participarea la Soborul ce avea să se întrunească, Soborul Arhieresc al Bisericii Ruse și-a exprimat „convingerea că o condiție necesară a întrunirii Soborului Pan-Ortodox este participarea liberă a delegațiilor tuturor Bisericilor Ortodoxe Autocefale”, și a remarcat importanța deosebită „a soluționării problemelor care au apărut în relațiile dintre Patriarhia Antiohiei și Patriarhia Ierusalimului, până la deschiderea Soborului.” În acest fel, Soborul Arhieresc, a reiterat poziția, pe care Biserica Rusă a susținut-o în mod constant în procesul de dinaintea Soborului.

Reprezentanții Patriarhiei Moscovei au participat activ la toate pregătirile ulterioare pentru întrunirea Soborului. Sfântul Sinod a format o delegație a Biserii-

¹ <http://www.patriarchia.ru/db/text/5073298.html>

cii noastre. „Cu toate acestea, evoluția evenimentelor ne-a forțat ca, cu puțin timp înainte de data programată deschiderii Soborului, să refuzăm participarea la acesta. Condiția necesară pentru organizarea Soborului Pan-ortodox, subliniată de Soborul nostru arhieresc în 2016, nu a fost îndeplinită”, a declarat Patriarhul Kirill.

La 1 iunie 2016 Biserica Ortodoxă Bulgară a solicitat amânarea Soborului și a declarat neparticiparea sa la acesta, în cazul în care acesta urma să se țină în data anunțată. Câteva zile mai târziu, afirmații similare au fost făcute și de Patriarhia Antiohiei și Patriarhia Georgiei, precum și de Biserica Ortodoxă Sârbă, deși cea din urmă s-a răzgândit și în cele din urmă a participat la Sobor. Motivele care au făcut aceste Biserici să ia astfel de decizii, au fost: apariția mai multor comentarii critice cu privire la proiectele documentelor sinodale din partea unor Biserici locale publicate la sfârșitul lucrărilor Întrunirii Întâistătorii Bisericilor Ortodoxe din Chambesy din ianuarie 2016, precum și lipsa comuniunii între Patriarhia Antiohiei și cea a Ierusalimului, care nu au putut fi depășite în perioada dinaintea Soborului; acest lucru nu a fost posibil nici până în prezent. De asemenea, Biserica din Antiohia încă de la bun început a declarat că va fi în măsură să participe la Soborul Pan-ortodox numai dacă este rezolvat în timp util conflictul cu Patriarhia Ierusalimului, cauzată de disputa asupra jurisdicției ecleziastice asupra Qatar-ului.

În aceste condiții dificile, de două ori au avut loc reuniuni extraordinare ale Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Ruse. La ședința din 3 iunie, s-a decis să se trimită Sanctității Sale, Patriarhului Bartolomeu și întâistătorilor Bisericilor locale o propunere ca în viitorul apropiat să se organizeze o reuniune extraordinară, unde să se încerce ajungerea la un acord cu privire la aspectele fundamentale. În aceeași ședință, Sinodul a subliniat că neparticiparea la Sobor a cel puțin uneia dintre Bisericile Ortodoxe Autocefale, „va fi un obstacol pentru care nu ar trebui să se întrunească Sfântul și Marele Sobor.” Sinodul a aprobat de asemenea amendamentele Bisericii Ruse cu privire două proiecte dintre documentele Soborului, care au provocat cele mai mari critici; acestea au fost „formulate pe baza opiniilor exprimate de către episcopi, clerici, monahi și laici.”

Cu toate acestea, propunerea Bisericii Ruse de a convoca o întrunire extraordinară de urgență înaintea Soborului pan-ortodox, nu a fost acceptată.

Pe 13 iunie – cu mai puțin de o săptămână înainte de deschiderea oficială a Soborului – membrii sinodali s-au adunat din nou într-o reuniune extraordinară la Moscova, și, cu mare atenție, au examinat situația, au emis o declarație specială „cu privire la situația care a apărut în legătură cu refuzul unui număr de Biserici Ortodoxe locale de a participa la Sfântul și Marele Sobor al Bisericii Ortodoxe”. În această declarație au fost detaliate evenimentele care au avut loc în procesul pre-sinodal, de la reuniunea Întâistătorilor de la Chambesy, din ianuarie 2016, unde apare poziția argumentată a Patriarhiei Moscovei, precum și raportul Sino-

dului cu privire la ideea de a sprijini propunerea bisericilor mai sus amintite de a amâna Soborul, până la un moment dat, „care ar trebui să fie stabilit pe baza unor discuții pan-ortodoxe și cu condiția indispensabilă a consimțământului Întâistătătorilor tuturor Bisericilor Ortodoxe Autocefale”. Sinodul, cu regret profund, a confirmat neparticiparea sa la Sobor, în cazul în care acesta avea să se deschidă totuși la data stabilită.

După cum știm, Soborul din Creta a avut loc, cu participarea a zece din cele paisprezece Biserici autocefale (statutul autocefal al Bisericii Ortodoxe din America nu este recunoscut astăzi de către toți).

„Decizia de a nu participa la Sobor nu a fost ușoară, dar eu sunt convins că era singura posibilă în acea situație – a spus Patriarhul Moscovei și al Întregii Rusii, Chiril. – De-a lungul pregătirilor pentru Sfântul și Marele Sobor, acesta a fost conceput ca Sobor al întregii Biserici Ortodoxe, ca și Soborul la care vor participa reprezentanți ai tuturor Bisericilor locale, menit să arate lumii întregi unitatea Ortodoxiei. Este evident că din cauza neparticipării la Sobor a mai multor Biserici Autocefale, Soborul în sine nu și-a îndeplinit sarcina. În mod clar principiul consensului tuturor participanților la procesul de dinaintea Soborului, a fost încălcat.”

În plus, există o întrebare cu privire la modul în care s-au luat în considerare vocile, chiar și acele care au participat la Sobor, a spus Sanctitatea Sa. De exemplu, documentul „Poziția Bisericii Ortodoxe față de restul lumii creștine”, care a provocat cele mai multe comentarii critice în Bisericile locale, nu a fost semnat de 17 din cei 24 de ierarhi, membri ai delegației Bisericii Ortodoxe Sârbe. În ciuda acestui fapt, documentul este considerat oficial adoptat de către Soborul din Creta, inclusiv de către Biserica soră din Serbia. „Toate acestea ridică nu numai problema respectării întregii proceduri de aprobare din cadrul Soborului Ortodox din Creta, dar, de asemenea, și modul de consens autentic în care aceste documentele au fost aprobate, este dovada de unanimitate reală din familia noastră ortodoxă”, – a declarat Întâistătătorul.

Preafericirea Sa, Patriarhul Chiril al Moscovei și al întregii Rusii a zăbovit scurt asupra deciziilor oficiale ale Bisericilor Ortodoxe Locale în legătură cu Soborul din Creta care nu au participat la acest Sobor.

Spre exemplu, a doua zi după finalizarea lucrărilor Soborului, Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Antiohiene a emis o declarație în care Soborul din Creta nu este recunoscut ca fiind „Sfântul și Marele Sinod al Bisericii Ortodoxe”, ci doar o „întâlnire preliminară în vederea întrunirii Soborului Pan-ortodox”. Aceasta a precizat că documentele adoptate în Soborul din Creta nu au caracter definitiv, rămân deschise pentru dezbateri și nu sunt obligatorii pentru Patriarhia Antiohiei. Membrii Sinodului Bisericii Antiohiei au decis în unanimitate să „refuze statutul

de sobornicitate a întrunirilor ortodoxe care nu implică toate Bisericile autocefale ortodoxe, și au subliniat că principiul unanimității rămâne un factor și un principiu de bază în dialogul dintre toți ortodocșii. Pe baza acestor hotărâri, Biserica Antiohiei refuză să recunoască Soborul din Creta ca „Marele Sobor Ortodox” sau „Sfântul și Marele Sobor”.

Sinodul Bisericii Ortodoxe Bulgare, care a avut loc în luna noiembrie a anului trecut, a declarat că Soborul din Creta „nu este nici Mare, nici Sfânt și nici Pan- Ortodox din cauza neparticipării mai multor Biserici autocefale locale, precum și din cauza unor greșeli îngăduite de ordin organizatoric și teologic”. A fost exprimată o atitudine critică față de unele documente adoptate de Sobor, care „sunt supuse unor discuții teologice suplimentare cu scopul de a le îndrepta, de a le redacta, corecta sau de a le înlocui.”

În decembrie 2016, și-a exprimat și Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Georgiene poziția față de Soborul din Creta, ale cărei decizii sunt în linii mari, în concordanță cu declarațiile Patriarhiei Antiohiei. Deciziile Sinodului subliniază că, Soborul din Creta „nu poate fi numit un Sobor universal, Pan-Ortodox”, deoarece reprezentanții a patru Biserici Ortodoxe locale nu au participat la lucrările sale. S-a constatat încălcarea principiului consensului și s-a subliniat că „deciziile Soborului din Creta nu pot fi obligatorii pentru Biserica Ortodoxă Georgiană”. Sinodul a menționat că documentele adoptate în Creta „nu exprimă în esență observațiile fundamentale prezentate de biserici”, și, prin urmare, este nevoie de prelucrarea ulterioară a acestora și de corectarea lor.

Rezultatele Soborului care s-a ținut în Creta au fost discutate la ședința Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Ruse la data de 15 iulie din anul trecut. Constatând că „baza cooperării pan-ortodoxe pe tot parcursul procesului sinodal a fost principiul consensului”, Sinodul a constatat că „ținerea Soborului în absența consimțământului din partea unui număr de biserici autocefale încalcă acest principiu, astfel încât Soborul din Creta nu poate fi considerat ca pan-ortodox, iar documentele hotărâte la acest Sobor nu pot fi considerate ca fiind exprimarea consensului ortodox general”. În același timp Sfântul Sinod a declarat că, „Soborul ținut în Creta, la care au participat întâistătorii și ierarhii a zece din cele cincisprezece Biserici Ortodoxe Autocefale a fost un eveniment important în istoria procesului sinodal în Biserica Ortodoxă, care a fost lansat cu ocazia Primei conferințe Pan-Ortodoxe de pe insula Rodos în 1961 „.

La aceeași întâlnire a Sfântului Sinod, studiul documentelor adoptate la Soborul din Creta au fost încredințate Comisiei sinodale biblice și teologice care a pregătit o concluzie corespunzătoare. Acum ea este supusă spre examinare Soborului Arhieresc.

„Comisia a comparat copiile documentelor Soborului cretan cu acele texte de dinaintea Soborului care au fost deja luate în considerare de către Soborul Arhieresc în februarie 2016”, a spus Sfinția Sa Patriarhul.

Comparația a arătat că, documentele „Importanța postului și respectarea lui astăzi” precum și „Autonomia și modul în care ea poate fi proclamată” au fost adoptate de Soborul cretan fără a fi de fapt introduse modificările substanțiale.

Analiza documentului „Relațiilor Bisericii Ortodoxe cu restul lumii creștine” a arătat că, în ansamblu s-a schimbat în bine, mai ales datorită criticii la care a fost supus. De exemplu, în document a fost menționată importanța respingerii bisericii unite. „Cu toate acestea, multe dintre formulări nu sunt în întregime clare și satisfăcătoare, ele pot fi înțelese în sensul că este vorba despre restaurarea unității creștine, mai degrabă decât restaurarea unității Bisericii separate de comunitățile ei creștine, – a spus Preafericirea Sa. – Unii critici al documentului l-au citit anume în această formă sinodală. Din păcate, amendamentele noastre nu au fost luate în considerare.”

Terminologia documentului „Taina Căsătoriei și obstacolele în calea ei” necesită, de asemenea, clarificări, a afirmat Preafericirea Sa Patriarhul Chiril. În special, pare neclar ce anume înseamnă termenul „uniune civilă” pentru persoane de sexe diferite, care, după cum se menționează în document, Biserica nu recunoaște că este posibilă pentru membrii săi.

Documentul „Misiunea Bisericii Ortodoxe din lumea modernă” ca și mai devreme conține încă un număr de formulări ambigue; fără o prelucrare ulterioară, documentul nu poate fi considerat destul de satisfăcător.

O altă incertitudine, care necesită clarificare, este prezentă și în noua formulare inclusă la Sobor în documentul „Diaspora ortodoxă”.

„Circulara Soborului” precum și în „Mesajul circular al Soborului” pregătite și adoptate direct la Sobor, de asemenea conțin un număr de expresii care nu sunt foarte clare”, a continuat Patriarhul. „Cu unele dintre ele, după părerea mea, Biserica noastră, nu va fi de acord”. În același timp, înțelegerea problemelor sociale, exprimate în mesajele Soborului, în ansamblu, nu contrazic doctrina socială a Bisericii Ortodoxe Ruse, a remarcat el.

„Printre alte decizii importante, actualul sobor arhieresc va trebui să își exprime atitudinea Bisericii noastre față de Soborul care a avut loc în Creta și documentele adoptate de aceasta. În același timp aș dori să subliniez în mod special faptul că discuțiile și chiar dezacordurile din familia noastră ortodoxă despre Consiliul din Creta nu au umbrat cooperarea frățească a Bisericilor Ortodoxe Surori „a spus Sfinția Sa. Slujirea comună a Sfintei Liturghii, participarea la întâlniri și evenimente inter-ortodoxe, ca și mai înainte, unește toate Bisericile Autocefale, atât cele care au participat la Sobor, cât și pe cele care s-au abținut să participe. Mă

bucur că în aceste zile așteptăm să vină la Moscova, ca urmare a invitației mele, Întâistătători ai altor Biserici locale și membrii delegațiilor Bisericilor frățești, pentru a comemora evenimente memorabile pentru noi. De fiecare dată când stăm împreună la altarul lui Dumnezeu, simțim în mod clar că formăm o singură Sfântă Biserică Ortodoxă”.

Încheind discursul despre evenimentele importante care au avut loc în procesul pre-sinodal, Întâistătătorul Bisericii Ruse și-a exprimat încrederea că este posibilă organizarea unui adevărat Sobor pan-ortodox prin prezența tuturor Bisericilor Ortodoxe cu autoritate în întreaga lume ortodoxă.

„Sunt convins că pregătirea unui astfel de Sobor ar trebui să fie asociată cu participarea liberă și activă a tuturor Bisericilor autocefale în editarea textelor sobornicești, cu respect egal pentru opinia fiecărei Biserici locale, chiar și pentru cele cu cel mai mic număr de credincioși, pentru a putea schimba acele formulări din documente care provoacă cele mai multe critici în diferite biserici” a spus Patriarhul Chiril. În opinia sa, numai în acest caz poate avea loc Sfântul și Marele Sobor, capabil să devină ceea ce ar trebui să fie – o voce coerentă, puternică și unitară a Bisericii Ortodoxe Universale.

Serviciul de informații al Soborului Arhieresc

Traducere din limba rusă de Drd. Mihail Motricală